

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.gov

**Asia: LAUSUNTOPYYNTÖ HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI
MÄÄRÄAIKAISISTA MAATALOUDEN JA VESIVILJELYN KUSTANNUSTUISTA
(VN/525/2023-MMM-1)**

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi määräaikaisista maatalouden ja vesiviljelyn kustannuksista ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki määräaikaisista maatalouden ja vesiviljelyn kustannuksista. Lain perusteella maksettaisiin kustannustukia, joilla osittain kompensoitaisiin lannoitteiden ja sähkön hinnannoususta aiheutuvaa tuotantokustannusten nousua maataloudessa ja vesiviljelyssä. Tuottajahintojen nousu on vain osittain kattanut tuotantokustannusten nousua. Kustannustuet osaltaan varmistaisivat kotimaisen tuotannon jatkumista ja huoltovarmuuden säilymistä tilanteessa, jossa tuotannon kannattavuus ja toiminnanharjoittajien maksuvalmius ovat heikentyneet.

MTK pitää hallituksen esitystä erittäin kannatettavana keinona reagoida maatalouden rajuun kustannusnouluun ja heikentyneeseen maksuvalmiustilanteeseen. Maatalous kärsii ennennäkemättömän nopeasta muuttuvien kustannusten noususta. Lannoitteiden hinnannousu vaikuttaa kaikkiin tuotantosuuntiin ja vaikutus näkyy täysimääräisesti kasvukaudella 2023. Yleisesti ottaen kotieläintuotannossa tuottajahinnat eivät ole nousseet kustannuksia vastaavasti ja sähkön voimakas hinnannousu lisää edelleen kotieläintuotannon kustannustaakkaa.

MTK on jo aiemmin esittänyt sähkön hinnannousun kompensointia suoran kustannustuen kautta ja pitäisi perusteltuna käyttää ehdotettua suurempaa osuutta kustannuksista maatilojen sähkökustannusten kompensoimiseen. Maatalousyrittäjien mahdollisuudet reagoida sähkömarkkinoiden muutoksiin ja sopeuttaa tuotantonsa uuteen tilanteeseen ovat kuitenkin paljon rajallisemmat kuin lannoitteiden osalta.

Hallituksen esityksessä todetaan olevan mahdollista, että viljelijöille maksettava tuki siirtyy osittain lannoitteiden hintoihin eli käytännössä Suomen markkinoille ohjautuvissa lannoitteissa voi olla korkeammat hinnat kuin ilman tukea olisi. Suomen lannoitemarkkinalla Yara Suomi toimii käytännössä monopoliasemassa, joten markkinoiden toimivuuden

seuranta kustannustuen rinnalla on ensiarvoisen tärkeä kustannustuen vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Lannoitetuen alarajan ehdot täyttyvät tällä hetkellä ostamalla 15 säkkiä (700 kg/kpl) YaraMila Y2 -lannoitetta. Tämä lannoitemäärä riittää rehuviljan viljelyssä noin 30 ha viljelyalan lannoittamiseen. Keskimääräinen tilakoko Suomessa on tällä hetkellä hieman yli 50 ha ja päätoimisilla viljelijöillä kasvinviljelyssä ja kotieläintuotannossa viljelyssä oleva peltoala on pääsääntöisesti yli 100 ha. MTK pitää epäoikeudenmukaisena, että tietyt lannoitevalmisteet rajataan kustannustuen ulkopuolelle. Periaatteessa tukeen tulisi olla oikeutettuja myös kasvinsuojeluruiskulla tai keskipakolevittimellä levitettävät lannoiteaineet. Vihreän siirtymänkin tavoitteiden mukaisesti on maataloudessa myös lisätty biologisten ja nestemäisten lannoitteiden käyttöä viime vuosina. Tämä on näkynyt esim. karjanlantaan lisättävien lannoitetuotteiden kuten ammoniumsulfaatin käytön lisääntymisenä. Osa maatalousyrittäjistä ovat myös perinteisten lannoitteiden heikon saatavuuden takia siirtyneet muihin lannoitevalmisteisiin ja omiin seoslannoitteisiin. MTK ymmärtää kuitenkin, että kustannustuen yksinkertaisuuden vuoksi on mahdotonta huomioida kaikkia tilakohtaisia ratkaisuja.

Sähkötuessa myöntämiskriteerit ovat huomattavasti lannoitetukea tiukemmat. Esimerkiksi keskimääräinen maitotila tuottaa vuodessa hieman yli 450 000 litraa maitoa. Sähköä tämän maitomäärän tuottamiseen tarvitaan vuodessa noin 67 000 kWh, josta tuen piiriin tulisi puolet. Tuen 1 500 euron alarajan täytyminen vaatisi tällöin yli 27 snt/kWh ALV 0 (29,7 ALV 10 %/33,5 ALV 24 %) toteutunutta sähköenergian hintaa viitejaksolta. Vuoden 2022 kolmen viimeisen kuukauden osalta pörssisähkön keskihinta ALV 0 oli noin 16 snt/kWh. Tuen alaraja täytyminen edellyttäisi vuoden 2023 ensimmäinen neljänneksen osalta 42 snt/kWh sis. ALV toteutunutta hintaa sähköenergialle, mikä tällä hetkellä näyttää epätodennäköiseltä. Esimerkkiä vastaava noin 70 000 kWh kulutus on noin 300 kutun tilalla maidontuotannossa. Tuen ehtojen tulisikin olla tuen alarajan ja tukiprosentin osalta olla vastaavat lannoitetuen kanssa. Esimerkin 16 snt/kWh keskihinta ALV 0 on yli kolmikertainen verrattuna vuoden 2021 maatalouden keskimääräiseen sähkön hintaan ja tämän kustannusnousun kokeneet tilat ovat luonnoksen perusteella suurimmaksi osaksi jäämässä kustannustuen ulkopuolelle.

MTK esittää edellä mainittuihin viitaten, että sähkötuen myöntämiskriteerejä muutetaan siten, että määräkaudella maataloutta tai vesiviljelyä varten ostetun sähkön määrä huomioidaan kokonaisuudessaan, tai ainakin huomattavasti suuremmalta osalta kuin 50 %. Lisäksi MTK esittää, että sähkötuen osuus yhdenmukaistetaan lannoitetuen kanssa siten, että tukiosuus nostetaan 45 %:iin ja tuen alaraja alennetaan 1000 euroon. Tämä muutos parantaisi huomattavasti sähkötuen kohdentuvuutta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että sähkön kustannustuesta vähennettäisiin muun lain perusteella samoista kustannuksista maksettu tuki. MTK edellyttää, että kyseinen kohta selkiytetään. Yrittäjän mahdollisesti yksityistalouteen haettu tuki ei saa vaikuttaa yritystoiminnan perusteella haettuun kustannustukeen vähentävästi. Tämä asettaisi maatalousyrittäjät heikompaan asemaan kuin muut kansalaiset ja lisääisivät tukijärjestelmän hallinnollista taakkaa.

7 §. esitetään, että tukea ei myönnettäisi, jos tuen hakija ei ole merkittynä ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettuun ennakkoperintärekisteriin. Tarkoituksena olisi, että maatalouden ja vesiviljelyn määräaikaista kustannustukea ei myönnettäisi toimijalle, joka on laiminlyönyt verotukseen liittyviä velvoitteitaan. Ennakkoperintärekisteriin kuulumisen ei ole kuitenkaan pakollista ja Suomessa on varsin paljon maatiloja jotka eivät ole koskaan liittyneet ennakkoperintärekisteriin Syy siihen, että yritys ei ole merkittynä ennakkoperintärekisteriin ei siis välttämättä ollenkaan liity siihen, että yritys on joko poistettu tai sitä ei ole voitu merkitä rekisteriin verotusta koskevien laiminlyöntien johdosta. MTK esittää edellä mainitusta johtuen,

että kyseinen ehto poistetaan. Vaihtoehtoisesti tulisi riittää, että hakija on merkittynä ennakkoperintärekisteriin tuen hakemishetkellä.

Helsingissä 17.1.2023

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Jyrki Wallin
Toiminnanjohtaja

Johan Åberg
Maatalousjohtaja